

**Erasmi a Chokier Tractatus iurisdictionis ordinariae in
exemptos, illorumque exemptione ab ordinaria
iurisdictione**

in duos tomos distinct.

I. Scholia in Constitutionem Concilii Lateranensis. II. Conservatorias
Ecclesiasticas quaest. 130. III. Conservatorum Laicorum materiam,
Tribunali viginti duûm virum Leod. adoptatam comprehendens

**Chokier, Érasme de
Coloniae Agr., 1684**

Quæstio 78. Violatores exemptionum aut conservatoriarum, an incidant in
Ecclesiæ censuras.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61908](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61908)

QUAESTIO SEPTUAGESIMA OCTAVA.

Violatores exemptionum aut conservatoriarum, an incidant in Ecclesiae censuras.

SUMMARIUM.

1. Ignorantium diversa species earumque explicationes.
2. Scienter violantes privilegia exemptionum, incidunt in censuras Ecclesiae.
3. Idem si per ignorantiam crassam.
4. Qualis causa excuset ab excommunicatione.
5. Differentia fori interioris, & exterioris.
6. Censurae alia sunt legis, alia hominum.
7. Exemptiones alia mediata, alia immediata.

Distingendum inter violantes scienter & ignoranter. Rursus ignorantia dividitur, vel ignorantia crassa, vel affectata, vel invincibilis, crassa ignorantia est, qua quis ignorat id quod communiter omnes sui ordinis sciunt, & quod quispiam scire debet & potest, diciturque crassa & lupina, quia caesatur delicta & pigritia perveniendi ad scientiam ejus, ad quam quis tenetur. *DD. cap. ignorantia de Reg. Jur. in 6. Gregor. Saurus in thesaur. Theol. Moral. lib. 1. cap. 18. num. 4.* Affectata ignorantia est, cum quis ignorat, quia scire non vult, quod scire debet & potest. *Greg. Saurus d. loco.*

Invincibilis quae & justa & probabilis dicitur, est, non quae simpliciter vinci non possit, sed quae manet, postquam quis debitam diligentiam adhibuit, quali ignorantia homines sui status communiter post debitam diligentiam laborant, ut latius in explicatione specierum ignorantiae habetur *apud Navar. in manuali cap. 23. num. 45. & 46. & ejus discipulum Covarruviam cap. alma mater pag. 1. §. 10. num. 17. de sent. excom. in 6. Gregor. Saurus d. cap. 18.*

His breviter praemissis, dico, scienter violatores Apostolicarum exemptionum, incurere, ultra censuras per privilegia comminatas, excommunicationem Bullae ecclesiae Domini, quam incurrunt, qui Ecclesiae Romanae jura & superioritates infringunt, uti alio in loco ostendi, *lib. 4. quaest. 75. de jurisd. ordin. in exempr. idem concludendum est de iis, qui in ignorantia crassa aut affectata versantes, eadem Ecclesiae Romanae jura violant. Navar. d. c. 27. n. 16. ejusmodi enim crassa & affectata ignorantia dolum*

dolum præsumptum & contemptum complectitur, qui sufficit ut quispiam excommunicationum censuris possit innodari. *Navar. in Manuali d. cap. 23. num. 45. & 46. & cap. 27. num. 16.*

4 Qua quidem in ignorantia specieij versari non dicuntur, quos iusta causa potest excusare. *Navar. in d. cap. 23. num. 43. Archid. ca. utinam d. 76. Abb. in Rubr. de observat. sejuniorum. illa autem causa videri debet iusta, propter quam Pontifex si ei supplicaretur, supplicentem excusaret. arg. gloss. l. tale pactum §. qui provocavit ff. de pactis, ut & causa quæ bona fide pro iusta habetur, & ob quam nisi talem eam iudicaret, nihil committeret. *Navar. d. num. 43.**

5 Idque ita in foro conscientia possit sustineri, sed in foro exteriori seu contentioso contraveniens non ideo ab ab impetranda absolutione liberaretur, quia adversus eum qui Ecclesiæ Romanæ jura violat, militat præsumptio quæ in foro exteriori eum gravat onere absolutionis postulandæ. *Cardin. Sabarella Clem. 1. pr. quest. 39. num. 22. in fine de privileg. secus autem in foro poli seu conscientia, in quo sola veritas, non autem fictio aut præsumptio consideratur, Alciat. l. quinque pedum C. de quinque pedum præscrip. cap. tua de sponsal.*

Et quidem ita diversimode inter forum poli seu conscientia & forum fori seu contentiosum statutum est. Quantum enim cælum à terra differt, tantum differt conscientia forum à contentioso. *Gomesius ad Reg. Cancell. tit. de non judicando secundum form. supplicationis quest. 14. quod vario exemplorum genere commontistratum reliquit Alciatus l. quinque pedum vers. anno tantum in primis C. de quinque pedum præscrip.*

6 Itaque censurae quas conservatores infligunt violatoribus exemptionum, de quibus scripti *questione septuagesima*, sunt censurae hominis, at vero censurae de quibus in præcedente questione quas violatores exemptionum incurrunt, sunt censurae legis, hoc est Bullæ cænæ Domini, quæ inter species censurae legis refertur. *Navar. d. cap. 27. num. 73. Sayrus d. cap. 4. num. 22. ut & sunt censurae quæ à jure adversus Ecclesiasticæ libertatis temeratores proferuntur, de quibus ego quædam supra scripti Scholio. 7. Idque ita obtinet in violatoribus exemptionum immediatum, secus verò in exemptionibus mediatis, de quibus vide alio in tractatu de Jurisdic. ordin. in exemptis lib. 1. quest. 2. In his enim censurae legis non aliter incurruntur, quam si ita specialiter statutum sit.*